

Jørgen Erichsen

En ikke tidligere offentliggjort Weyse-autograf

Den Weyse-autograf, der her er tale om, erhvervede jeg i begyndelsen af 1980'erne fra en privat samling. Den offentliggøres hermed for første gang:

Den lodretstående tekst til højre lyder: *Dette er Weyses egen Haandskrift. Efter min Begjæring til ham har han selv arrangeret denne Musik, som i Faruk er componeret for tre Fruentimmerstemmer, til fire Stemmer, Sopran, Alt, Tenor og Bas. GS-*

Weyses opera *Faruk* til tekst af Oehlenschläger blev komponeret i 1811–12 og første gang opført på Det kgl. Teater 30.1.1812.

Efter nogen research fandt jeg ud af, at GS højst sandsynligt er et medlem af den bekendte københavnske patricierfamilie Schönheyder. Denne formodning støtter jeg på, at det var fra samme private samling, jeg også erhvervede den andetsteds omtalte nodebog af Johan Heinrich Schönheyder (se artiklen *En kantate fra 1795 af lægen og musikdilettanten Johan Heinrich Schönheyder*). Denne var imidlertid død i 1831, men en anden gren af familien boede i Kronprinsessegade få huse fra Weyse. Denne familie, hvis overhoved var kontraadmiralet Ulrik Anton Schönheyder, er omtalt i Weyses breve (udgivet af Sven Lunn og Erik Reitzel-Nielsen i 1964, se s. 403, brev af 22. okt.). Citatet, der følger her, er et eksempel på Weyses karakteristiske jargon:

”I det jeg skriver dette Brev føler jeg mig meget varmt i Hovedet; ikke af Vrede men af ægte Skildpadde jeg for et Øieblik siden spiste til Frokost hos Haagens; de havde faaet en Portion sendendes

fra Deres Hausgenosse, Admiral Schönheider, der havde besmauset 25 Personer igaar. Nær var jeg bleven budet med, da Frøkenen, hvis Bekjendtskab jeg har gjort hos Haagen, havde bedet Papa derom. Men af falsk Undseelse, fordi jeg aldrig har været hos ham før, turde han ikke. O Du hässliche falsche Scham! Wieviel Elend stiftest Du in der, die, das Welt! - Men den *gode* Portion Skildpadde, Frøken Schönheider havde tiltænkt Sine Haagen, havde en Tjener bortstjaalen, saa hun nu kun fik en ringe Levning, hvori der ikke var mere Grønt, end den her aftegnede Figur [her har Weyse tegnet en figur på ca. 1 × 2 cm]; hvilket var særdeles sørgeligt for Eders, og det Grønnes særdeles Ven, - og Gamle C. E. F. Weyse”.

Hvis min formodning, at GS er et medlem af denne familie, er rigtig, ser det altså ud til, at admiralen endelig fik taget sig sammen til at invitere Weyse, og at autografen er et resultat af besøget. I så fald stammer autografen fra Weyses sidste leveår.

* * *

Til yderligere oplysning om Weyse vedfølger jeg her denne artikel om komponisten, som jeg har skrevet til **Gads Musikleksikon** (1987-udgaven):

Weyse, Christoph Ernst Friedrich, 5.3.1774 – 8.10.1842, da. komponist. W. blev født i Altona; efter en tid som købmandslærling blev den musikalsk højt begavede dreng på prof. C. F. Cramers foranledning i 1789 sendt til København for at blive uddannet hos Cramers nære ven, kapelmester J. A. P. Schulz. I 1794 blev W. organist ved Reformert kirke. I de næste to år komponerede han syv symfonier, hvoraf dog kun to blev udgivet. En samling af sange og klaverkompositioner (bl.a. to sonater) udkom i 1799 under titlen "Vermischte Compositionen". Denne lovende begyndelse blev brat afbrudt, da en ulykkelig forelskelse hensatte W. i en langvarig tilstand af apati. En opførelse af Mozarts "Don Juan" i 1807 vakte på ny hans genius. Nu fulgte en række syngespil, der efterhånden placerede W. i forreste række blandt teatrets komponister: "Sovedrikken" (1809), "Faruk" (1812), "Ludlams hule" (1816), "Floribella" (1825), "Et eventyr i Rosenborg have" (1827) og

"Festen på Kenilworth" (1836). Alligevel opnåede W. til sin store skuffelse ikke den anerkendelse som teaterkomponist, man kunne have ventet. Det må i det væsentlige tilskrives de temmelig uheldige tekster. Til gengæld opnåede løsrevne sange og romancer fra disse syngestykker en helt enestående popularitet og udbredelse (f.eks. "Skønjomfru, luk dit vindu op", og "De klare bølger rulle"). I det hele taget blev det som sangkomponist, W. kom til at indtage sin plads som en af dansk musiks største klassikere. Hans morgen- og aftensange til tekster af Ingemann (udg. hhv. 1837 og 1838) tælles blandt den danske sangskats fornemste frembringelser (f.eks. "I østen stiger solen op", "Lysets engel går med glans" og "Der står et slot i Vesterled"). Blandt W.'s salmer bærer "Den signede dag" prisen. I 1839 og 1841 udgav W. i to hæfter "Halvtredsindstyve gamle Kæmpeviser Melodier", og i 1839 udgav han sin meget udbredte koralbog med udskrevet firstemmig harmonisering (en bearbejdelse af Zincks koralbog fra 1801).

For sin egen tid stod W. imidlertid først og fremmest som kantatekomponisten. Foruden adskillige jule-, påske- og pinsekantater, har han skrevet kantater til diverse officielle lejligheder: universitetskantater, sørgekantater og kantater i anledning af kongehusets mærkedage. Nævnes kan også "Den ambrosianske lovsang" (1825) og "Miserere" (1818), hvor W. viser sit mesterskab som polyfon komponist. Af W.'s ikke særlig talrige klaverkompositioner kan fremhæves etudesamlingerne op. 51 og 60, samt de såkaldte "Allegrì di bravura", op. 16 og 50.

Weyse levede et stille og begivenhedsløst liv som den typiske pebersvend. Såvel i sin kunst som i sit liv skyede han det lidenskabelige og dramatiske. Hans horisont var begrænset af København og Roskilde, hvor han hver sommer boede hos provst Hertz. Når han ikke komponerede, tilbragte han sin tid med borgerlige sysler, selskabelighed, brevskrivning (hans samlede breve er udgivet i to bd., 1964) – samt opskrifter på mad og medicin! I øvrigt var W. i besiddelse af et udmærket komisk talent, hvad der gjorde ham til en yndet gæst i det københavnske selskabsliv. Her udfoldede han også sin enestående færdighed som improvisator – en færdighed, der endog vakte Liszts beundring. W. ejede også et poetisk talent. En række af hans digte – fortrinsvis i den komiske genre – er trykt i Berggreens "C. E. F. Weyses Biographie" (1876).

I 1805 var W. blevet organist ved Frue kirke, 1816 udnævntes han til titulær professor og i 1819 blev han hofkomponist med fast årlig gage. W. er i udpræget grad repræsentant for den borgerlige kultur på Frederik den Sjettes tid. Men samtidig formåede han, der oprindeligt var fra den tysksprogede del af monarkiet, som ingen anden at assimilere det typiske danske i sin musik. For eftertiden står han som den egentlige skaber af en national dansk musik.